

שמע ישראל קבל והבן ישראל
יהו אחד אדון הכל יהיה והיה ויהיה יאהודנה

אלהינו הוא האלוה שלנו, שהיא תקיף בעל היכולת ובעל הכחות כולם
יהו אחד אדון הכל יהיה והיה ויהיה יאהודנה | **אחד** יאהודנה

יוד ומיוחד שולט בשבעה רקיעים ובארץ
 מושל בארבע רוחות העולם.

וכאשר בא בתורת אמת
 ללמד שיתאחדו היראה והאהבה לאהי אמת
 הוצרך להקדים להם אמונת היחוד, שאלהי עולם
 הוא אחד ואין זולתו והוא שרש לכל הנמצא
 והמתהווה בכל העולמות הן דברים אשר לפי
 השגתו נקראם בשם טוב והן דברים אשר נקראם
 בשם רע, והוא בשנאמין כי אין רע במציאות כלל,
 שמהאל הטוב האחד האמתי לא יצא רק טוב, ואשר
 ידמה לנו שהוא רע הוא באמת אך טוב וחסד בין הרע
 והנמצא בהויה כל העדר הוא לצורך הויה וכל השחתה
 הוא לצורך תקון ובנין, כמ"ש וירא אלהים את כל אשר
 עשה והנה טוב מאד, ובין הרע הנדמה לנו בהנהגה,
 שכל הרעות הבאות בעולם הם לתכלית טוב וכמו שית'
 ועיי"כ יצויר היראה והאהבה לאל אחד, ועו"א ה'
אלהינו ה' אחד שה' מורה מדת הרחמים הפועל טוב,
 ואלהים מורה מדה"ד הפועל דין ועונש, הוא אחד,
 כולו טוב ופועל אך טוב וחסד שעו"א שנית שם הויה.
 והכל מתאחד ביחוד שלם ולכן ואהבת את ה'
 אלהיך:

א"ל ב"מ - א"ל

הגיע לדרך חסידות למנוח אופן דביקות צה'
 ה"ו מפרש מ"ע זו באופן הראשון שיעמוד
 עכ"פ חזק באמונתו ולא ימירנו בשום אופן, אפילו
 במס"ס, ועו"מ מצאנו כל הפרשה, ולמי שמתנהג
 במעלת הנפש ה"ו מוזהר באופן השני להשקיע
 מחשבתו באהבה ודביקות באיזו שעה רלויה לזה
 להזכיר שמו ית' בק"ש ותפלה, ומש"ה כחיד את
 ה' ולא כדכתיב ואהבת לרעך, דשם אין משמעו
 אלא כפירוש הא' שמנית רגונו לרעו, אבל את
 ה' משמע שמזכיר שמו ודבק בו, וכן להלן י"א
 א' ואהבת את ה' דמייירי לענין עבודת המנוח
 באהבה כמצאנו שם, ג"כ מצאנו הכי,

(ד) שמע ישראל, אחר שאמר שתכלית עשית
 המצות היא יראת השם כמ"ש אשר צוה ללמד
 אתכם לעשות למען תירא את ה' אלהיך, בא
 להעלותם למדרגה יותר גדולה שהיא אהבת השם
 כמ"ש ואהבת את ה' אלהיך, שהאהבה מדרגה
 גדולה יותר מן היראה, ובכ"ז הם תרין ריעין ולא
 מתפרשין לעלמין ומגו דחילו נפיק רחמנו, אבל זה
 לא יצויר רק אחר האמנת היחוד, רצוני שכל
 האומות הקודמים שהיו מאמינים ברבי האלוהות,
 השורו בזה שיש אלהים פועל טוב ויש אלהים פועל
 רע, כי לא יכלו לצייר שהטוב והרע הנמצא בעולם
 יצאו משרש אחד, ועיי"כ היו מתוראים מפועל הרע
 ואוהבים את הפועל הטוב.

פירוש הא"ל ב"מ, א"ל, א"ל

(2) שמע ישראל וגו', שמע והבן לדבר
 זה: ה' שהיה מאז באין תחילה הוא ה' של עכשיו, והוא ה'
 שיהא חי וקיים באין סוף ותכלה. ובענין זה הוא "אחד",
 כלומר יש בו לבדו אחדות כזה מה שלא היה ולא יהיה כן
 בשום דבר שבכל העולם. דבר אחר: אי אפשר כאן בלא
 שלש אזכרות מפני קטרוג של אומות העולם, שאם אמר: שמע
 ישראל ה' אחד, היו כל אומה ואומה אומרים על תרפותם:
 על שלנו הוא אומר שהוא אחד, עכשיו שאנו אומרים אלהינו,
 נודע שעל אלהי ישראל הוא מדבר שהיה עמהם היה מדבר.
 ואם אמר ה' אלהינו אחד, היו אומרים שאלהי ישראל אחד מן
 האלהים, וכל שכן אם אמר שמע ישראל אלהינו אחד.

פירוש תהלים קל"ב, א"ל, א"ל

(ד) שמע ישראל - הרמזין ז"ל דקקא אמאי
 שיהא הלשון צה הפסוק דכתיב במדברים בעדס
 יותר מכל הפרשה שמדבר בטובה, ונראה שהוא
 שדרשו חז"ל פסחים דני"ו דעקב אבינו אמר זה
 המקרא והוא אמר צה הלשון, ואמ"כ העמידו
 משה רבינו צמח המורה. וכי"ז יש הרבה מקראות
 נביאים וכמוצאים שהיו ידועים עוד לפני אבות
 הנביא, והנביא צה"ק עפ"י ה' העמידו בספרו,
 וכבר ביארנו זה בהע"ש סי' קס"ו אות ה'.
 וכל זה ע"כ שתי פרשיות של שמע והיה אם
 שמע היו ידועים בישראל עד שלם באו לערבות
 מואב, שהרי נחמיהו כבר בתפלין: ה' אלהינו -
 אלהים משמעו כ"מ מנהיג הטבע והליכות עולם,
 והנה כל אומה יש לה שר מנהיג עולם אותה
 אומה, אבל אנו מתנהגים גם בהליכות הטבע
 בהשגת הויה המהוה הכל: ה' אחד - עוד יש
 לנו הנהגה נסתת והיא מיוחדת לישראל,

(ח) ואהבת את וגו'. אהבה משמעו על שני
 אופנים, א' שהוא מותר מרגונו על דבר הנאהב
 וקיומו, ב' דביקות במחשבתו ומשוקה ענומה
 להשתעשע עם הנאהב, ושתי כוונות אלו מוזהרים
 אלו צה המקרא, א' כמס"כ הרמז"ס הל' יס"ה"ט
 פ"ה ה"ו ומנין שאפילו במקום סכנה אין עוברין
 על אחת מג' עבירות הללו שנאמר ואהבת את ה'
 אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך אפילו הוא נוטל את
 נפשך, והוא נמינה כל אשר לו על דבר כבודו
 ואמונתו, ב' כמס"כ הרמז"ס שם פ"ב ה"א האל
 הנכבד והגורא מנוח לאהבו וכו' שנאמר ואהבת
 את ה' והאין הוא הדרך לאהבתו כו', וע"ז הכונה
 א' בצרכות צירושלמי פ' ה' הויה שאמר ר"ע צפי'
 דהאי קרא רחמתיך בכל לבי רחמתיך בכל נפשי,
 והוא מלשון החשכה אשה עולה מרחם בן בטנה
 שמשמעו דביקות הרעיון באהבתו, והכי פי' הכמוצ
 תהלים י"ח ארחמך ה' חוקי (ב). ועיקר שתי
 משמעו הללו נמשכים אחר המשך המקרא
 הקודם, דלמי שמתנהג בהליכות עולם הטבע ולא

הענין דבר - א"ל ב"מ, א"ל

(ב) ולולא לשון הרמז"ס ז"ל הייתי מפרש עיקר לשון המשנה פ' ה' הויה אפי' הוא נוטל את נפשך לא מיירי
 במסירות נפש אלא על דביקות, ולשון הויה הכונה על הקצ"ה, אפי' בשעה שהקצ"ה נוטל את נפשך
 מנוח ליחוד, וע"ז מצינו בצרכות דס"א עובדא דר"ע שקרא ק"ש בשעה שסרקו את צירו, ואמר שכל יום ה'
 מנטער על פסוק זה אמרתי מתי יבא לידי ואקיימנו כו', ולא שהי' ר"ע מקוה למיחה רעה זו חלילה, אלא שהי'
 מנסה כשיגיע למוח צמחו לא יתבלבל והי' בדעת ללולה לקיים מצוה יסוד ולקרנות שמע, ועשה הרגיש צמחו שהגיע
 למוח מש"ה הי' מקבל עול מלכות שמים באהבה, אבל עיקר דין מס"ג מדר"א הוא דכ"ל דהאי בפסחים דכ"ה
 ובסנהדרין דע"ד אינהו דלמרי כרי"א, ועיי"ש בר"ף צה"ל דקיי"ל כו' אלעזר דא' אפי' הוא נוטל את נפשך,
 ועיי"כ יש צה טה"ד, או דל"ל כרי"ט, או יש למחוק הא שהיצי אפי' הוא נוטל את נפשך, דזהו מאמר ר"ע,
 והדברים עתיקים וכמנו בהע"ש סי' ק"א:

הענין דבר - א"ל

9 בפרק מקום שנהגו (פסחים נ"ו ע"א) אמר ר"ש בן פזי ויקרא יעקב אל בניו בקש יעקב לגלות קץ הימין לבניו ונסתלקה ממנו שכינה אמר שמא יש ח"ו פסול בורעי כאברהם שיצא ממנו ושמעאל כיצחק אבי שיצא ממנו עשו אמרו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד מיד פתח הזקן ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אמרו רבנן היכי נעבד נימריה לא אמריה משה לא נימריה הא אמריה יעקב התקיני שיהיו אומרים בחשאי אמר ר' יצחק דבי ר' אמי משל לבת מלך שהריחה ציפי קדירה תאמר יש לה גנאי לא תאמר יש לה צער התחילו עבדיה והביאו גנאי בחשאי.

10 הנה התבאר כל מה שאמרנו בזה בביאור, כי היה תחלת קבלת מלכות שמים צ"י י"ב שבטים שהם בני יעקב, כי בני יעקב היו ראשונים לקבל מלכות שמים ולומר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ולא יעקב אביהם, כי יעקב היה אחד מן האבות לא נחשב כאשר מלכותו ית' עליו מלכות שמים שלימה בעולם הזה, כי למעלתו של יעקב שהיה צורתו חקוקה בכה"כ אין נחשב בזה מלכותו ית' על ידו שהוא בתחתו' רק ע"י ישראל שהם בתחתונים ועל ידם מלכות שמים שלימה. ולפיכך בני יעקב היו ראשונים לקבלת מלכות שמים, וכשהיו בני יעקב מקבלים מלכות שמים לא היו רק באמצעות יעקב כמו שאמרנו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, לפי שיעקב אחד לגמרי וראוי יעקב לקבל מלכות שמים שהוא אחד ועל ידו גם כן השבטים הם אחד מקבלים מלכות שמים שהוא ית' אחד. ומפני שאמר יעקב שמא יש פסול בורעו ובוזה יוצא מן האחדות, אמרו כשם שאין בלבך רק אחד, כי יעקב הוא אחד בעצמו כך אין בלבנו אלא אחד, כי אלו י"ב שבטים הם כמו יעקב שאין בלבו אלא אחד, כי על ידי יעקב נעשו השבטים ג"כ אחד לגמרי.

11 הנה נתבאר מקום שנהגו (פסחים נ"ו ע"א) אמר ר"ש בן פזי ויקרא יעקב אל בניו בקש יעקב לגלות קץ הימין לבניו ונסתלקה ממנו שכינה אמר שמא יש ח"ו פסול בורעי כאברהם שיצא ממנו ושמעאל כיצחק אבי שיצא ממנו עשו אמרו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד מיד פתח הזקן ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אמרו רבנן היכי נעבד נימריה לא אמריה משה לא נימריה הא אמריה יעקב התקיני שיהיו אומרים בחשאי אמר ר' יצחק דבי ר' אמי משל לבת מלך שהריחה ציפי קדירה תאמר יש לה גנאי לא תאמר יש לה צער התחילו עבדיה והביאו גנאי בחשאי.

12 הנה התבאר כל מה שאמרנו בזה בביאור, כי היה תחלת קבלת מלכות שמים צ"י י"ב שבטים שהם בני יעקב, כי בני יעקב היו ראשונים לקבל מלכות שמים ולומר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ולא יעקב אביהם, כי יעקב היה אחד מן האבות לא נחשב כאשר מלכותו ית' עליו מלכות שמים שלימה בעולם הזה, כי למעלתו של יעקב שהיה צורתו חקוקה בכה"כ אין נחשב בזה מלכותו ית' על ידו שהוא בתחתו' רק ע"י ישראל שהם בתחתונים ועל ידם מלכות שמים שלימה. ולפיכך בני יעקב היו ראשונים לקבלת מלכות שמים, וכשהיו בני יעקב מקבלים מלכות שמים לא היו רק באמצעות יעקב כמו שאמרנו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, לפי שיעקב אחד לגמרי וראוי יעקב לקבל מלכות שמים שהוא אחד ועל ידו גם כן השבטים הם אחד מקבלים מלכות שמים שהוא ית' אחד. ומפני שאמר יעקב שמא יש פסול בורעו ובוזה יוצא מן האחדות, אמרו כשם שאין בלבך רק אחד, כי יעקב הוא אחד בעצמו כך אין בלבנו אלא אחד, כי אלו י"ב שבטים הם כמו יעקב שאין בלבו אלא אחד, כי על ידי יעקב נעשו השבטים ג"כ אחד לגמרי.

13 הנה נתבאר מקום שנהגו (פסחים נ"ו ע"א) אמר ר"ש בן פזי ויקרא יעקב אל בניו בקש יעקב לגלות קץ הימין לבניו ונסתלקה ממנו שכינה אמר שמא יש ח"ו פסול בורעי כאברהם שיצא ממנו ושמעאל כיצחק אבי שיצא ממנו עשו אמרו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד מיד פתח הזקן ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אמרו רבנן היכי נעבד נימריה לא אמריה משה לא נימריה הא אמריה יעקב התקיני שיהיו אומרים בחשאי אמר ר' יצחק דבי ר' אמי משל לבת מלך שהריחה ציפי קדירה תאמר יש לה גנאי לא תאמר יש לה צער התחילו עבדיה והביאו גנאי בחשאי.

14 האם נאמר "ברוך שם..." כחלק מקריאת שמע? לכאורה אין ראו לעשות כן, כי לא אמרו משה רבינו בתורה כחלק מפרשת שמע"ה. אם כן, והאם ראוי שלא נאמר זה - לא לומר "ברוך שם" בקריאת שמע לכאורה, גם כן אין ראו לעשות, שהרי אמרו יעקב והוסיפו לאמירת "שמע ישראל..." הלכך התקינו חכמים שיהיו אומרים אותו בְּחֶשְׁאִי. הגמרא מבארת בדרך משל את הקושי הנוכח של חכמים בנידון ופירושו: אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמְרֵי דְבֵי רַבִּי אָמִי - אמרו בבית מדרשו של רבי אמי, מִשָּׁל לְבַת מֶלֶךְ שֶׁהֲרִיחָה צִיפֵי קְדִירָה - תבשיל מתובל, ונתאחזה לאכול ממנו. אולם אָם תֹּאמְרוּ שְׂחֵי מִתְּאֵהָ לְתַבְשִׁיל, וְשֶׁ לָּהּ גִּנְאֵי בְּכַךְ, כִּי אֵינוּ מְכַבְּדִים לְגִלּוֹת תְּאֵוֹתָ בְּרִבִּים, וְאִם לֹא תֹאמְרוּ, וְשֶׁ לָּהּ צֶעַר הַגּוֹף מִחֻמַּת הַתְּאֵוָה. כְּשֶׁהֲרִישׁוּ בְכֶן, הֲתַחֲיִילוּ עֲבָדֶיךָ לְהִבְיֵא לָהּ מִתְּבַשְׂיֵל בְּחֶשְׁאִי. הגמרא ממשיכה לדרך בענין אמירת "ברוך שם..." אָמַר רַבִּי אֶבְרָהָם: מֵאֲחֵר יוֹתֵר הִתְקִינוּ חֲכָמִים שְׂחֵי אֲוִמִּים אוֹתוֹ קִבְּלוּ רַם מִפְּנֵי פְרַעֲוֹת הַמִּינִין - כדי שלא יאמרו המינים עלינו שאנו מוסיפים בחשאי דבר שאינו הגון. אך תקנה זו היא רק על מקום שהמינים מציינים, וּבְגִבְוֵן דְּעָא, דְּלִיבָא מִינֵין - שמינים אינם מציינים שם"ה. עַד חֶשְׁאִי אָמְרֵי לָהּ בְּחֶשְׁאִי - עד עכשיו ערין אומרים "ברוך שם..." בחשאי.

15 הנה נתבאר כל מה שאמרנו בזה בביאור, כי היה תחלת קבלת מלכות שמים צ"י י"ב שבטים שהם בני יעקב, כי בני יעקב היו ראשונים לקבל מלכות שמים ולומר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ולא יעקב אביהם, כי יעקב היה אחד מן האבות לא נחשב כאשר מלכותו ית' עליו מלכות שמים שלימה בעולם הזה, כי למעלתו של יעקב שהיה צורתו חקוקה בכה"כ אין נחשב בזה מלכותו ית' על ידו שהוא בתחתו' רק ע"י ישראל שהם בתחתונים ועל ידם מלכות שמים שלימה. ולפיכך בני יעקב היו ראשונים לקבלת מלכות שמים, וכשהיו בני יעקב מקבלים מלכות שמים לא היו רק באמצעות יעקב כמו שאמרנו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, לפי שיעקב אחד לגמרי וראוי יעקב לקבל מלכות שמים שהוא אחד ועל ידו גם כן השבטים הם אחד מקבלים מלכות שמים שהוא ית' אחד. ומפני שאמר יעקב שמא יש פסול בורעו ובוזה יוצא מן האחדות, אמרו כשם שאין בלבך רק אחד, כי יעקב הוא אחד בעצמו כך אין בלבנו אלא אחד, כי אלו י"ב שבטים הם כמו יעקב שאין בלבו אלא אחד, כי על ידי יעקב נעשו השבטים ג"כ אחד לגמרי.

16 הנה נתבאר כל מה שאמרנו בזה בביאור, כי היה תחלת קבלת מלכות שמים צ"י י"ב שבטים שהם בני יעקב, כי בני יעקב היו ראשונים לקבל מלכות שמים ולומר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ולא יעקב אביהם, כי יעקב היה אחד מן האבות לא נחשב כאשר מלכותו ית' עליו מלכות שמים שלימה בעולם הזה, כי למעלתו של יעקב שהיה צורתו חקוקה בכה"כ אין נחשב בזה מלכותו ית' על ידו שהוא בתחתו' רק ע"י ישראל שהם בתחתונים ועל ידם מלכות שמים שלימה. ולפיכך בני יעקב היו ראשונים לקבלת מלכות שמים, וכשהיו בני יעקב מקבלים מלכות שמים לא היו רק באמצעות יעקב כמו שאמרנו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, לפי שיעקב אחד לגמרי וראוי יעקב לקבל מלכות שמים שהוא אחד ועל ידו גם כן השבטים הם אחד מקבלים מלכות שמים שהוא ית' אחד. ומפני שאמר יעקב שמא יש פסול בורעו ובוזה יוצא מן האחדות, אמרו כשם שאין בלבך רק אחד, כי יעקב הוא אחד בעצמו כך אין בלבנו אלא אחד, כי אלו י"ב שבטים הם כמו יעקב שאין בלבו אלא אחד, כי על ידי יעקב נעשו השבטים ג"כ אחד לגמרי.

17 הנה נתבאר כל מה שאמרנו בזה בביאור, כי היה תחלת קבלת מלכות שמים צ"י י"ב שבטים שהם בני יעקב, כי בני יעקב היו ראשונים לקבל מלכות שמים ולומר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ולא יעקב אביהם, כי יעקב היה אחד מן האבות לא נחשב כאשר מלכותו ית' עליו מלכות שמים שלימה בעולם הזה, כי למעלתו של יעקב שהיה צורתו חקוקה בכה"כ אין נחשב בזה מלכותו ית' על ידו שהוא בתחתו' רק ע"י ישראל שהם בתחתונים ועל ידם מלכות שמים שלימה. ולפיכך בני יעקב היו ראשונים לקבלת מלכות שמים, וכשהיו בני יעקב מקבלים מלכות שמים לא היו רק באמצעות יעקב כמו שאמרנו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, לפי שיעקב אחד לגמרי וראוי יעקב לקבל מלכות שמים שהוא אחד ועל ידו גם כן השבטים הם אחד מקבלים מלכות שמים שהוא ית' אחד. ומפני שאמר יעקב שמא יש פסול בורעו ובוזה יוצא מן האחדות, אמרו כשם שאין בלבך רק אחד, כי יעקב הוא אחד בעצמו כך אין בלבנו אלא אחד, כי אלו י"ב שבטים הם כמו יעקב שאין בלבו אלא אחד, כי על ידי יעקב נעשו השבטים ג"כ אחד לגמרי.

18 הנה נתבאר כל מה שאמרנו בזה בביאור, כי היה תחלת קבלת מלכות שמים צ"י י"ב שבטים שהם בני יעקב, כי בני יעקב היו ראשונים לקבל מלכות שמים ולומר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ולא יעקב אביהם, כי יעקב היה אחד מן האבות לא נחשב כאשר מלכותו ית' עליו מלכות שמים שלימה בעולם הזה, כי למעלתו של יעקב שהיה צורתו חקוקה בכה"כ אין נחשב בזה מלכותו ית' על ידו שהוא בתחתו' רק ע"י ישראל שהם בתחתונים ועל ידם מלכות שמים שלימה. ולפיכך בני יעקב היו ראשונים לקבלת מלכות שמים, וכשהיו בני יעקב מקבלים מלכות שמים לא היו רק באמצעות יעקב כמו שאמרנו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, לפי שיעקב אחד לגמרי וראוי יעקב לקבל מלכות שמים שהוא אחד ועל ידו גם כן השבטים הם אחד מקבלים מלכות שמים שהוא ית' אחד. ומפני שאמר יעקב שמא יש פסול בורעו ובוזה יוצא מן האחדות, אמרו כשם שאין בלבך רק אחד, כי יעקב הוא אחד בעצמו כך אין בלבנו אלא אחד, כי אלו י"ב שבטים הם כמו יעקב שאין בלבו אלא אחד, כי על ידי יעקב נעשו השבטים ג"כ אחד לגמרי.

19 וקאמר נמירנהו לא אמרו משה לא נמירנהו אמרו יעקב. ומה שמשא לא אמר אותו, כי כל אחד מִיִּשְׂרָאֵל יִכּוֹל לֹמַר שִׁמְעֵי יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁפָּרְשְׁנוּ אֲבֵל אֵין כָּל א' מִיִּשְׂרָאֵל יִכּוֹל לֹמַר בְּרוּךְ שֵׁם כ"מ, וְלִפְנֵי לֹא אָמְרוּ מִשֶּׁה אָמְרוּ לֹא נְמִירְנָהוּ הֲרִי אָמְרוּ יִעֲקֹב, וְזֶה מִפְּנֵי כִּי כָבֵד אֲמָרְנוּ כִּי רֵאִוִי יִעֲקֹב שֶׁהִיָּה קְדוֹשׁ לֹמַר בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ כְּאִשֶּׁר שׁוֹמַע מַלְכוּת שְׁמִים שֶׁנוֹכַח בְּשִׁמְעֵי יִשְׂרָאֵל, וְזֶה שֶׁאָמַר בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ הוּא מַלְכוּת שְׁמִים בְּשִׁלְמוֹת כְּמוֹ שֶׁאָמְרָנוּ. וְהֲרִי אָנוּ צְרִיכִין לְקַבֵּל עֲלֵינוּ מַלְכוּת שְׁמִים כְּמוֹ יִעֲקֹב שֶׁהִיָּה מְקַבֵּל מַלְכוּת שְׁמִים בְּשִׁלְמוֹת.

20 ולכך תקנו שיאמרו בחשאי כי באסת האדם מצד שיש בו נשמה נבדלת שהיא יושבת בנסתר, והנשמה היא קדושה נבדלת יכול לומר ברוך שם כבוד מלכותו, ולפיכך תקנו שיאמרו אותו בחשאי כמו שהנשמה שהיא קדושה יושבת בנסתר, אבל יעקב היה אומר ברוך שם כבוד מלכותו כי הוא קדוש בעצמו. לכך קאמר בגמרא נמירנהו ברוך שם כבוד מלכותו דבר זה גנאי, שהרי אין האדם שאינו קדוש ראוי לה ואין ראוי לו לומר בשכ"מ. כי אין ראוי רק למי שהוא קדוש לגמרי. לא נאמר יש כאן צער כי יש כאן צד מכה הנשמה לומר ברוך שם כבוד מלכותו, וכאשר שומע הזכרת השם שהוא בשמע ישראל אם לא יאמר ברוך שם כבוד מלכותו אשר שבת זה שלימות קבלת מלכות שמים ולכך אמר יעקב ברוך שם כבוד מלכותו להשלים קבלת מלכות שמים אם לא יאמר יש כאן צער ר"ל חסרון. ולפיכך תקנו לומר בחשאי, כי מצד הנשמה הקדושה הנבדלת שיש באדם י"ל ברוך שם כבוד מלכותו, כי מצד הנשמה דומה האדם למלאך, וכמו שהמלאכים אומרים בשכ"מ מצד קדושתם כך מצד הנשמה יש לאדם לומר ג"כ בשכ"מ רק הגוף הוא מעכב, אבל יעקב שהיה קדוש בודאי היה יכול לומר, ולפיכך אם לא יאמר כלל יש כאן צער וחסרון לנשמה כי מצד הנשמה יש לומר ולכך תקנו לומר בחשאי. וד"ז כנגד הנשמה שהיא יושבת בנסתר, כמו שאמרו בפ"ק דברכות (י"ג ע"ב) מה הקב"ה יושב בנסתר כך הנשמה יושבת בנסתר, ומאחר כי ברוך שם כבוד מלכותו היא לנשמה בלבד תקנו לומר אותה בחשאי ובהסתר. וזה

21 הנה נתבאר כל מה שאמרנו בזה בביאור, כי היה תחלת קבלת מלכות שמים צ"י י"ב שבטים שהם בני יעקב, כי בני יעקב היו ראשונים לקבל מלכות שמים ולומר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ולא יעקב אביהם, כי יעקב היה אחד מן האבות לא נחשב כאשר מלכותו ית' עליו מלכות שמים שלימה בעולם הזה, כי למעלתו של יעקב שהיה צורתו חקוקה בכה"כ אין נחשב בזה מלכותו ית' על ידו שהוא בתחתו' רק ע"י ישראל שהם בתחתונים ועל ידם מלכות שמים שלימה. ולפיכך בני יעקב היו ראשונים לקבלת מלכות שמים, וכשהיו בני יעקב מקבלים מלכות שמים לא היו רק באמצעות יעקב כמו שאמרנו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, לפי שיעקב אחד לגמרי וראוי יעקב לקבל מלכות שמים שהוא אחד ועל ידו גם כן השבטים הם אחד מקבלים מלכות שמים שהוא ית' אחד. ומפני שאמר יעקב שמא יש פסול בורעו ובוזה יוצא מן האחדות, אמרו כשם שאין בלבך רק אחד, כי יעקב הוא אחד בעצמו כך אין בלבנו אלא אחד, כי אלו י"ב שבטים הם כמו יעקב שאין בלבו אלא אחד, כי על ידי יעקב נעשו השבטים ג"כ אחד לגמרי.

22 הנה נתבאר כל מה שאמרנו בזה בביאור, כי היה תחלת קבלת מלכות שמים צ"י י"ב שבטים שהם בני יעקב, כי בני יעקב היו ראשונים לקבל מלכות שמים ולומר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ולא יעקב אביהם, כי יעקב היה אחד מן האבות לא נחשב כאשר מלכותו ית' עליו מלכות שמים שלימה בעולם הזה, כי למעלתו של יעקב שהיה צורתו חקוקה בכה"כ אין נחשב בזה מלכותו ית' על ידו שהוא בתחתו' רק ע"י ישראל שהם בתחתונים ועל ידם מלכות שמים שלימה. ולפיכך בני יעקב היו ראשונים לקבלת מלכות שמים, וכשהיו בני יעקב מקבלים מלכות שמים לא היו רק באמצעות יעקב כמו שאמרנו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, לפי שיעקב אחד לגמרי וראוי יעקב לקבל מלכות שמים שהוא אחד ועל ידו גם כן השבטים הם אחד מקבלים מלכות שמים שהוא ית' אחד. ומפני שאמר יעקב שמא יש פסול בורעו ובוזה יוצא מן האחדות, אמרו כשם שאין בלבך רק אחד, כי יעקב הוא אחד בעצמו כך אין בלבנו אלא אחד, כי אלו י"ב שבטים הם כמו יעקב שאין בלבו אלא אחד, כי על ידי יעקב נעשו השבטים ג"כ אחד לגמרי.

23 הנה נתבאר כל מה שאמרנו בזה בביאור, כי היה תחלת קבלת מלכות שמים צ"י י"ב שבטים שהם בני יעקב, כי בני יעקב היו ראשונים לקבל מלכות שמים ולומר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ולא יעקב אביהם, כי יעקב היה אחד מן האבות לא נחשב כאשר מלכותו ית' עליו מלכות שמים שלימה בעולם הזה, כי למעלתו של יעקב שהיה צורתו חקוקה בכה"כ אין נחשב בזה מלכותו ית' על ידו שהוא בתחתו' רק ע"י ישראל שהם בתחתונים ועל ידם מלכות שמים שלימה. ולפיכך בני יעקב היו ראשונים לקבלת מלכות שמים, וכשהיו בני יעקב מקבלים מלכות שמים לא היו רק באמצעות יעקב כמו שאמרנו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, לפי שיעקב אחד לגמרי וראוי יעקב לקבל מלכות שמים שהוא אחד ועל ידו גם כן השבטים הם אחד מקבלים מלכות שמים שהוא ית' אחד. ומפני שאמר יעקב שמא יש פסול בורעו ובוזה יוצא מן האחדות, אמרו כשם שאין בלבך רק אחד, כי יעקב הוא אחד בעצמו כך אין בלבנו אלא אחד, כי אלו י"ב שבטים הם כמו יעקב שאין בלבו אלא אחד, כי על ידי יעקב נעשו השבטים ג"כ אחד לגמרי.

ל"ג י"ג י"ג - ב"ק